T 128791

บทคัดย่อ

ชื่อภาคนิพนธ์ : การรวมพรรคการเมืองของไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีพรรคการเมืองขนาดเล็ก

ชื่อผู้เขียน : นายวีระศักดิ์ ภู่พันธ์ศรี

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

ปี : 2544

การวิจัยเรื่องนี้ เป็นการมุ่งเน้นศึกษาเฉพาะการรวมพรรคเล็กกับพรรคการเมืองใหญ่ที่เป็นหลักในการจัดตั้งรัฐบาล ซึ่งเป็นปรากฏการณ์การรวมพรรคการเมืองครั้งแรกหลังจากการเลือกตั้งทั่วไป นับตั้งแต่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 เป็นต้นมา เพื่อก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรวมพรรคการเมือง ทัศนะของนักการเมืองและมูลเหตุการตัดสินใจยุบรวมพรรคการเมือง

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารเป็นหลัก ประกอบการสัมภาษณ์แกนนำของพรรคการเมืองสำคัญ ๆ เกือบทุกพรรคการเมืองที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในชุดปัจจุบันสังกัดอยู่ โดยเฉพาะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคการเมืองขนาดเล็กที่ยุบรวม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมรอบด้าน และสอดคล้องใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ผลการศึกษาพอสรุปได้ ดังนี้ :

การรวมพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ.2541 กระทำได้ 2 วิธี วิธีแรกคือ การรวมกันเพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่ และวิธีที่สองได้แก่ การรวมพรรคเป็นพรรคเดียวกับพรรคการเมืองที่เป็นหลัก ปรากฏการณ์กรณีการรวมพรรคเล็กกับพรรคใหญ่ที่เป็นหลักในการจัดตั้งรัฐบาลถือว่าเป็นการรวมกันตามวิธีที่สอง สำหรับทัศนะนักการเมืองส่วนใหญ่ มีทัศนะต่อการรวมพรรคว่า พรรคที่จะเข้ารวมกันจะต้องมีนโยบาย แนวความคิด อุดมการณ์ทางการเมือง สอดคล้องกันหรือเหมือนกัน ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่วางไว้ และในการรวมพรรคครั้งนี้ นักการเมืองมีทัศนะคล้อยตามกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในเชิง

สนับสนุน เพราะต้องการให้มีพรรคการเมืองใหญ่ขึ้น และมีพรรคการเมืองน้อยลง อย่างไรก็ตาม มีนักการเมืองหลายรายเห็นว่าเป็นการรวมกันเพื่อประโยชน์ทางการเมืองของพรรคทั้งสองที่ลงตัวกันพอดี

ส่วนมูลเหตุการตัดสินใจในการรวมพรรค นักการเมืองส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นเพราะข้อกำหนดทางกฎหมายและรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเสนอพระราช-บัญญัติได้ก็ต่อเมื่อมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 20 คน ซึ่งพรรคเล็กที่ยุบรวมได้รับเลือกตั้งไม่ถึง 20 คน และระดับแกนนำพรรคที่สำคัญไม่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงทำให้พรรคเล็กดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรค่อนข้างลำบาก ขณะเดียวกันนโยบายหรืออุดมการณ์ของพรรคทั้งสองมีความคล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาในระดับรากหญ้า ขณะที่มีข้อจำกัดในเรื่องค่าใช้จ่ายซึ่งจะต้องใช้ทุนในการดำเนินกิจการทางการเมืองในการเลือกตั้งครั้งหน้า จึงเกิดมีการรวมพรรคขึ้น

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย คือ

1) ควรให้มีการบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการรวมพรรคให้ครบถ้วนและครอบคลุมเพื่อรองรับทุกกระบวนการดังกล่าวอย่างชัดแจ้ง

2) ควรเพิ่มบทบัญญัติในกระบวนการรวมพรรคให้ประชาชนหรือสมาชิกของพรรคที่ยุบ และหรือรวมพรรค มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยการแสดงประชามติ

3) ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีวัฒนธรรม หรือความคิดทางการเมืองที่เป็นระบบมากขึ้น โดยให้ตระหนักถึงการเลือกพรรคมากกว่าตัวบุคคล เพื่อสร้างระบบพรรคการเมืองให้เข้มแข็ง